

This is a self-archived version of the original publication.

The self-archived version is a publisher's pdf of the original publication.

To cite this, use the original publication:

Hirard, T. & Kamppari, H. 2021. Insinöörejä Suomen työmarkkinoille – valmentava koulutus ja korkeakouludiplomi toimivia keinoja. Talk-verkkolehti, Puheenvuoroja / Comments 30.4.2021.

Link to the original publication: [URL](#)

All material supplied via Turku UAS self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

Insinöörejä Suomen työmarkkinoille – valmentava koulutus ja korkeakouludiplomi toimivia keinoja

Kirjoittajat

Tiina Hirard lehtori, Turun ammattikorkeakoulu

Heli Kamppari suunnittelija, Turun yliopisto

30.04.2021

Suomeen tarvitaan lisää osaajia tulevaisuuden osaamistarpeisiin vastaamiseksi. Nykyisessä ja tulevassa väestötilanteessa tarvitaan maahanmuuttoa ja maahanmuuttajien osaamista.

Opetus- ja kulttuuriministeriön [korkeakoulutuksen visiotyön](#) tuloksena tavoitellaan jopa maailman parhaiten koulutettua työvoimaa. Vuoden 2021 alkupuolella julkaistavassa [hallituksen valmistelussa koulutusselonteossa](#) sekä Väestöliiton raportissa [Kestävän väestönkehityksen Suomi 2020](#) korostetaan erityisesti korkeasti koulutettujen kansainvälisten osaajien ja maahanmuuttajien merkitystä yhteiskunnassa.

Moni maahanmuuttaja on jo suorittanut korkeakoulututkinnon ennen Suomeen tuloaan. Työllistyminen ja oman osaamisen hyödyntäminen on usein kuitenkin vaikeaa, ja monet hakeutuvatkin opiskelemaan uutta korkeakoulututkintoa Suomessa. Lisäksi uudelleenkouluuttautumisen taustalla on usein myös tarve kehittää suomen kielen taitoa.

[Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen \(KARVI\) vuonna 2019 tekemän selvityksen](#) perusteella maahanmuuttajataustaisten osuus tutkintokoulutukseen päässeistä on alhainen verrattuna suomalaistaustaisiin hakijoihin. Koulutuspolun sujuvoittamiseksi ja työllistymisen nopeuttamiseksi korkeasti koulutetuille maahanmuuttajille tulisi tarjota entistä joustavampia oppimispolkuja, jotka mahdollistavat osaamisen täydentämisen ja päivittämisen ilman uuden tutkinnon suorittamista.

Turun ammattikorkeakoulu, Turun yliopisto ja Tampereen ammattikorkeakoulu lähtivät vuosien 2019 ja 2020 vaihteessa kehittämään uudenlaista koulutuspolkua erityisesti jonkin insinöörialan korkeakoulututkinnon suorittaneille maahanmuuttajille. Yleisen työvoimatarpeen lisäksi Varsinais-Suomessa ja Pirkanmaalla on pulaa etenkin insinöörialojen osaajista, joten Euroopan sosiaalirahaston (ESR) rahoittamassa hankkeessa [Insinööriksi Suomeen](#) (2019–2021) ryhdyttiin rakentamaan joustavaa, työllistymistä tukevaa koulutuspolkua sekä ICT-alan että tekniikan alojen kansainvälisille osaajille.

Jatkumo valmentavista opinnoista oman alan tutkinto-opintoihin

Monen maahanmuuttajan on ensin vahvistettava alakohtaista suomen kielen taitoaan, jotta osaamisen täydentäminen korkeakoulun tarjoamissa tutkinto-opinnoissa onnistuisi. Lisäksi usein on tarpeen perehtyä myös suomalaiseen korkeakoulutukseen ja kehittää yleisiä opiskelutaitoja kuten digitaidot, itseohjautuvuus ja ryhmätyöskentelytaidot.

Insinööreille suunnitellun koulutuspolun ensimmäisessä vaiheessa maahanmuuttajat ohjataan [korkeakouluopintoihin valmentavaan koulutukseen](#), joka koostuu alapainotteisista suomen kielen opinnoista sekä yleisiä opiskeluvalmiuksia kehittäviä opinnoista. Koulutuksen laajuus on 30 opintopistettä ja kesto kuusi kuukautta. Suomen kielen vähimmäistaitotaso on hakuvaiheessa [Eurooppalaisen viitekehysten](#) mukainen taso B1, ja kielitaitoa pyritään kehittämään valmentavan koulutuksen aikana kohti tasoa B2.

Valmentavan koulutuksen jälkeen on mahdollista opiskella insinöörialan tutkinto-opintoja osana avoimen ammattikorkeakoulun tarjoamaa korkeakouludiplomia.

Korkeakouludiplomi on 60 opintopisteen laajuinen ja yhden lukuvuoden mittainen kokonaisuus, johon sisältyy oman alan tutkinto-opintoja henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti, tutkinto-opintoja tukevia suomen kielen opintoja sekä työharjoittelu.

Korkeakouludiplomikoulutuksen tavoitteena on oman osaamisen tunnistaminen ja täydentäminen, työelämäverkostojen rakentaminen ja suomen kielen taidon kehittäminen vastaamaan työelämän vaatimuksia. Näin koulutuksella pyritään tukemaan ja nopeuttamaan työllistymistä, minkä pääasiallisina esteinä nähdään usein nimenomaan riittämätön suomen kielen taito sekä verkostojen puute (University World News, 2020).

Haastattelimme tätä artikkelia varten neljää maahanmuuttajaopiskelijaa, jotka ovat osallistuneet valmentavaan koulutukseen ja suorittavat nyt korkeakouludiplomia Turun ammattikorkeakoulun pilottitoteutuksissa. Heistä kahdella on kotimaastaan IT-alan tutkinto, yhden tutkinto on ympäristöalalta ja yhden LVI-alalta.

Valmentava koulutus antaa välineitä korkeakouluopiskeluun

Opiskelijoilla oli valmentavasta koulutuksesta valtaosin myönteisiä kokemuksia, ja he kokivat hyötynsä siitä eri tavoin. Suomen kielen osion runsaat kirjoittamisen ja lukemisen harjoitukset, varsinkin omaan ammattialaan liittyvät, koettiin tarpeellisiksi myöhempiä opintoja ajatellen, ja niistä suoriutuminen antoi itseluottamusta ja uskoa omaan osaamiseen. Kielitaidon ja osaamisen tunteen vahvistuminen näkyi esimerkiksi hyvinä arvosanoina korkeakouludiplomin opintosuorituksista.

Osalla opiskelijoista oli erinomainen englannin kielen taito, joten he eivät osallistuneet valmentavassa koulutuksessa lainkaan englannin kielen opetukseen. Toiset puolestaan olisivat kaivanneet lisää englannin oppitunteja. Korkeakouludiplomiopinnoissa osa kursseista toteutetaan englanniksi, ja niiden suorittamisessa kielitaidon kehittämistä on ollut etua.

Kielitaidon ja osaamisen tunteen vahvistuminen näkyi esimerkiksi hyvinä arvosanoina korkeakouludiplomin opintosuorituksissa.

Myös valmentavan koulutuksen matematiikan oppinnosta oli apua. Joillekin opiskelijoille uusia asioita olivat muun muassa Excelin käyttö ja sen hyödyntäminen erilaisissa oppimistehtävissä.

Verkossa toteutettu valmentava koulutus opetti paljon verkko-opiskelusta ja siitä, millaista korkeakouluopiskelu voi olla verrattuna omiin aikaisempiin kokemuksiin. Opiskelijat oppivat käyttämään samoja digitaalisia työkaluja, joita käytettiin myös korkeakouludiplomikoulutuksessa. Etenkin verkkotapaamisissa toimiminen ja yhteisöllinen työskentely tulivat hyvin tutuiksi.

Valmentava koulutus kehitti ryhmätyötaitoja, ja opiskelu yhdessä tuki kaikkien oppimista. Opiskelijat motivoituivat parempiin suorituksiin, kun he saivat tutustua myös muiden opiskelijoiden tuotoksiin ja näkivät myös muiden osaamisen ja sen kehittymisen. Oli ihanteellista opiskella tiiviissä opiskelijaryhmässä, jossa kaikilla oli pitkälti samantasoinen kielitaito.

Ohjauksen ja tuen merkitys korostuu korkeakouludiplomia opiskellessa

Valmentavassa koulutuksessa opinnot olivat kaikille yhteisiä, joten siinä vaiheessa yleinen ohjaus ja tuki oli riittävää. Sen sijaan korkeakouludiplomia opiskeltaessa koettiin puutteeksi, että opiskelijoilla ei ole omaa alaa edustavaa opettajatuutoria. Sen nähtiin vaikeuttaneen etenkin opintojen suunnittelua ja kurssien valintaa.

Diplomiopinnoissa opiskelijoiden on pitänyt valita kurssit ja selvittää niiden suoritustavat pitkälti itsenäisesti. Opiskelijoiden on ollut hankalaa päätellä, mistä kursseista olisi eniten hyötyä työllistymistä ajatellen, kuinka paljon kursseja kannattaisi ottaa ja missä järjestyksessä kurssit olisi hyvä suorittaa.

Yhtenä haasteena nähtiin se, että **korkeakouludiplomi** ei ole yleisesti tuttu henkilöstölle. Opiskelijat ovat joutuneet usein kurssin alussa selvittämään opettajalle, miksi he ovat kurssilla ja millainen opinto-oikeus heillä on. Osa koki myös, etteivät opettajat ole huomioineet heitä riittävästi, ja itsenäistä työtä vaadittiin todella paljon, kun taas toiset kokivat olleensa samassa asemassa tutkinto-opiskelijoiden kanssa.

Koronapandemia ja etäopetus ovat vaikeuttaneet tutustumista opettajiin ja saman alan opiskelijoihin. Vertaistuki ja ryhmäytyminen jäivät vähäisiksi. Lisäksi vastausten saaminen opettajilta sähköpostitse lähetettyihin kysymyksiin on saattanut ajoittain kestää varsin kauan, mikä on lisännyt opiskelijoiden epävarmuuden tunnetta.

“Korkeakouludiplomi on hieno mahdollisuus päivittää omaa osaamista”

Opiskelijoille oli syntynyt kokemus siitä, että aikaisemmin ulkomailta suoritettujen tutkinnon hyöty on Suomessa pieni, eikä se sellaisenaan auta työllistymisessä koulutusta vastaavaan ammattiin. Siksi he näkivät korkeakouludiplomin suorittamisen hyvänä mahdollisuutena päivittää ja täydentää omaa osaamistaan. Jotkut ovat opiskelleet verkko-oppimisympäristössä oma-aloitteisesti materiaaleja myös sellaisilta kursseilta, joita he eivät suorita osana korkeakouludiplomia, ja laajentaneet näin omaa osaamistaan.

Opiskelijat näkivät diplomin suorittamisen avaavan mahdollisuuksia työllistymiseen joko suoraan koulutuksen aikana, sen jälkeen tai suomalaisen tutkinnon suorittamisen kautta.

Koulutuksen ansiosta opiskelijat olivat alkaneet uskoa, että työllistyminen omalle alalle Suomessa on mahdollista, vaikka se aikaisemmin oli voinut tuntua kaukaiselta, ja osa oli jo luopunut toivosta. Opiskelijat etsivätkin jatkuvasti ja aktiivisesti työpaikkaa.

Jos työpaikka ei avaudu vielä korkeakouludiplomikoulutuksen jälkeenkään, opiskelijat näkivät toisena vaihtoehtona hakeutumisen tutkintokoulutukseen ja mahdollisuuden vahvistaa sitä kautta osaamistaan ja työllistymismahdollisuuksiaan.

Avoimessa ammattikorkeakoulussa suoritettu korkeakouludiplomi antaakin merkittävän edun myös tutkintokoulutukseen hakeuduttaessa, koska esimerkiksi Turun ammattikorkeakoulussa on mahdollista hakea tutkintokoulutukseen erillishaussa avoimessa AMK:ssa suoritettujen opintojen perusteella.

Koulutusmalli on tarpeellinen, ja korkeakouluilla on edellytykset sen toteuttamiselle

Opiskelijoiden kokemukset osoittavat valmentavan koulutuksen tukeneen heidän etenemistään diplomiopeintoihin ja menestymistään näissä opinnoissa. Korkeakouludiplomi puolestaan hyödyttää opiskelijoita paitsi kehittämällä osaamista ja vahvistamalla itseluottamusta, myös lisäämällä työllistymismahdollisuuksia.

Esimerkiksi koulutukseen sisältyvän harjoittelun aikana opiskelijoilla on mahdollisuus verkostoitua työelämätoimijoiden kanssa. Lisäksi jo koulutuksen suorittaminen itsessään voi vaikuttaa työnantajien asenteisiin ja mahdollisiin ennakkoluuloihin kansainvälisiä osaajia kohtaan ([Stenberg ym. 2020](#)). Vaikka korkeakouludiplomi ei annakaan opiskelijalle suomalaista korkeakoulututkintoa, se osoittaa opiskelijan hankkineen aikaisempaa tutkintoaan täydentävää arvokasta lisäosaamista ja suorittaneen melko laajan kokonaisuuden alan korkeakouluopintoja myös Suomessa.

Mitä koulutusmallin toteuttaminen sitten vaatii korkeakoululta? Sekä valmentava koulutus että avoimen ammattikorkeakoulun opintotarjontaan sisältyvä korkeakouludiplomikoulutus kuuluvat ammattikorkeakoulujen rahoitusmallissa jatkuvan oppimisen kategoriaan eli perusrahoituksen piiriin. Korkeakouludiplomin kohdalla ei myöskään tarvita erillistä rahoitusta opetuksen järjestämiseen, jos opiskelijat osallistuvat muutenkin olemassa oleville tutkintokoulutuksen opintojaksototeutuksille.

Koulutusmallin pilottitoteutuksen perusteella erityistä huomiota tulee kiinnittää etenkin opiskelijoiden ohjaukseen korkeakouludiplomiopinnoissa.

Korkeakouluissa on tärkeä tiedostaa, että ohjausprosessin suunnittelu ja toteutus vaativat erillistä resursointia, ja että ohjausvastuu kannattaa määritellä nimenomaan koulutusta toteuttavalle yksikölle. Samalla korkeakouludiplomia on tärkeä tehdä tunnetuksi yksikön opettajille ja koko organisaation henkilöstölle.

Insinööriksi Suomeen -hanke (ESR, 2019–2021) on osa Turun ammattikorkeakoulun **Käytäntölähtöinen pedagogiikka** -tutkimusryhmän toimintaa.

Tutustu Turun AMK:n kieli- ja ohjauspalveluihin maahanmuuttajille

Lähteet:

Euroopan neuvosto (2001). Viitekehityksen taitotasot. Haettu 9.4.2021 osoitteesta <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168045bb70>

KARVI (2020). Taustalla on väliä. Ulkomaalaistaustaiset opiskelijat korkeakoulupolulla. Tiivistelmät 2:2020. Haettu 13.2.2021 osoitteesta https://karvi.fi/app/uploads/2020/01/KARVI_T0220.pdf

Opetus- ja kulttuuriministeriö (2017). Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio tähtää koulutustason nostamiseen. Haettu 13.2.2021 osoitteesta <https://minedu.fi/-/korkeakoulutuksen-ja-tutkimuksen-visio-tahtaa-koulutustason-nostamiseen>

Opetus- ja kulttuuriministeriö (2020). Koulutuspoliittinen selonteko lausunnoille: tavoitteena turvata koulutuksen saavutettavuus, laatu ja tasa-arvo. Haettu 13.2.2021 osoitteesta <https://minedu.fi/-/koulutuspoliittinen-selonteko-lausunnoille-tavoitteena-turvata-koulutuksen-saavutettavuus-laatu-ja-tasa-arvo>

Sorsa, T. (2020). Kestävän väestönkehityksen Suomi. Väestöliiton väestöpoliittinen raportti 2020. Väestöliitto. Väestöntutkimuslaitos, Katsauksia E54. Haettu 13.2.2021 osoitteesta <https://www.vaestoliitto.fi/verkkojulkaisut/kestavan-vaestonkehityksen-suomi/>

Stenberg, H., Antikainen, M., Lintala, E. & Roivas, M. (toim.) (2020). Yhdessä kohti osaajien Suomea – oivalluksia maahanmuuton vastuukorkeakoulutoiminnasta. Metropolia Ammattikorkeakoulun julkaisuja. TAITO-sarja 63. Haettu 13.2.2021 osoitteesta <https://www.theseus.fi/handle/10024/353493>

University World News (2020). Finland: What makes international students want to stay on or go? Haettu 13.2.2021 osoitteesta <https://www.universityworldnews.com/post.php?story=20201016145617425>

Valmentavasta valmiiksi -hanke (2019). Korkeakouluopintoihin valmentavan koulutuksen opetussuunnitelmasuosituksset. Haettu 13.2.2021 osoitteesta <https://www.valmentavakoulutus.fi/>